

ואמר מר בר רב אשי: האי דובשא דתמרי, דבש היוצא מן התמרים [וכן⁽⁴⁾ משקין היוצאים משאר מיני פירות, מלבד יין ושמן⁽⁵⁾] מברכין עלויה שהכל נהיה בדברו.

מאי טעמא אין מברכים עליו "בורא פרי העץ"?

כי הדבש או המשקה היוצא מהפרי זיעה בעלמא הוא ואינו נחשב כפרי עצמו ולכן מברכים עליו ברכת "שהכל".

כמאן אמר מר בר רב אשי דין זה?

כי האי תנא, כרבי יהושע.

דתנן: זר שאכל או שתה דבש תמרים, ויין תפוחים, והומין ספוניות, [חומץ מענבים הגדלים בימות הסתיו ואינם מתבשלים לעולם⁽⁶⁾], ושאר מי פירות של תרומה. — רבי אליעזר מחייב את השותה בקרן וחומש, כדין האוכל את פרי התרומה בעצמו.

ורבי יהושע פוטר מלשלם את הקרן ואת החומש, משום שסבור שאין אותם המשקים נחשבים לפרי אלא לזיעה בעלמא, ולכן לא חל עליהם שם תרומה⁽⁷⁾.

אמר ליה ההוא מרבנן לרבא: "טרימא" שהוא פרי כתוש אך אינו מרוסק לגמרי⁽⁸⁾

יש להוסיף שגם בשאר מיני פרי אם רוב דרך אכילת אותו הפרי הוא באופן שסוחטים אותו ושותים את מימיו ברכתו בורא פרי העץ. — תרומת הדשן (סימן כ"ט), ונפסק כן במשנה ברורה (ר"ב סקמ"ד).

[ביאור נוסף בחילוק שבין יין ושמן לשאר משקין ראה בפרי מגדים (ר"ב מ"ז סק"ח)].

6. עיין רש"י כאן ובחולין (קכ ב), ובפירוש המשניות לרמב"ם (פ"א מתרומות מ"ב).

7. מסוגייתנו נראה שרבי יהושע ורבי אליעזר נחלקו מסברא, האם המשקין נחשבים לזיעה בעלמא או לפרי, ואולם מדברי הגמרא במסכת חולין (קכ ב) נראה ששורש מחלוקתם הוא באופן שבו ניתן לדרוש זאת מהפסוקים, ועיין בתוספות בפסחים (כד ב ד"ה אלא) במה שיישב סתירת הסוגיות.

8. רש"י. משמע מדבריו שבאופן שריסקוהו לגמרי ברכתו "שהכל", וכן נקטו תרומת הדשן (סימן כ"ט) ובית יוסף (סימן רב). והוסיף תרומת הדשן שאם דרך אכילת הפרי היא באופן זה ברכתו "בורא פרי העץ". ואולם הבית יוסף

שטריאת אינה נחשבת ללחם והטרוקנין נחשב ללחם ויש לחייבו מדין "והיה באכלכם מלחם הארץ", ואם כן גם לענין ברכה התלויה אף היא בשם "לחם" יש לחלק בין טרוקנין לטריאת ואין לברך המוציא על טריאת אפילו אם קבע עליה סעודתו כי אינה "לחם" כלל. — ויתכן שזוהי סברת הבית יוסף הנ"ל שהשווה דין הברכה שעליהם לחיובם בחלה.

להלכה: פסק השולחן ערוך (שם סט"ו) שעל "טריאת" מברכים "בורא מיני מזונות" אפילו אם קבע סעודתו על כך. וראה שם במשנה ברורה (סק"צ) דברי האחרונים בזה.

4. רש"י (ד"ה ורבי יהושע) ותוספות (ד"ה האי), וכפי שמוכח מהמשך הסוגיא שהשוו משקין משאר מיני פירות לדבש תמרים [לענין תרומה].

5. הטעם שייך ושמן שונים משאר משקין מבואר ברש"י, כיון שהזתים והענבים עומדים לכך וזהו תכליתן לכן לא פוקע מהם שם הפרי שהרי אדרבה זוהי תכליתו של הפרי. ועיין עוד ברש"י לעיל (לו א ד"ה הכא) שכתב: "שעיקר הפרי לכן נטעוהו הלכך פרי הוא".